

Judikatūras krājums

VISPĀRĒJĀS TIESAS SPRIEDUMS (pirmā palāta)

2022. gada 19. oktobrī*

Valsts atbalsts – Darbības, kas saistītas ar lauksaimniecības produktu ražošanu, pārstrādi un tirdzniecību – Atbalsta shēmas, ko Grieķija piešķir procentu subsīdiju un valsts garantiju veidā attiecībā uz esošajiem aizdevumiem un jauniem aizdevumiem, lai novērstu kaitējumu, ko radījušas dabas katastrofas vai citi ārkārtēji notikumi – Lēmums, ar kuru atbalsta shēma atzīta par nesaderīgu ar iekšējo tirgu un nelikumīgu un ar kuru uzdots atgūt izmaksāto atbalstu – Atbalsts, kas attiecas tikai uz katastrofas skartajiem ģeogrāfiskiem apvidiem – Priekšrocība – Selektīvs raksturs – Labas pārvaldības princips – Procesa ilgums – Tiesiskā palāvība – Noilguma termiņš – Regulas (ES) 2015/1589 17. pants

Lietā T-850/19

Grieķijas Republika, ko pārstāv *E. Tsaousi*, *E. Leftheriotou* un *A.-V. Vasilopoulou*, pārstāves,

prasītāja,

pret

Eiropas Komisiju, ko pārstāv *A. Bouchagiar* un *T. Ramopoulos*, pārstāvji,

atbildētāja,

VISPĀRĒJĀ TIESA (pirmā palāta)

šādā sastāvā: priekšsēdētājs H. Kanninens [*H. Kanninen*], tiesneses N. Pultoraka [*N. Póltorak*] un O. Porkija [*O. Porchia*] (referente),

sekretārs: I. Polalis [*I. Pollalis*], administrators,

ņemot vērā tiesvedības rakstveida daļu,

pēc 2022. gada 8. februāra tiesas sēdes

pasludina šo spriedumu.

* Tiesvedības valoda – grieķu.

Spriedums

- 1 Ar prasību, kas pamatota ar LESD 263. pantu, Grieķijas Republika lūdz atcelt Komisijas Lēmumu (ES) 2020/394 (2019. gada 7. oktobris) par pasākumiem SA.39119 (2016/C) (ex 2015/NN) (ex 2014/CP), ko Grieķijas Republika ir īstenojusi procentu subsīdiju un garantiju veidā saistībā ar 2007. gada ugunsgrēkiem (šis lēmums attiecas tikai uz lauksaimniecības nozari) (OV 2020, L 76, 4. lpp.; turpmāk tekstā – “apstrīdētais lēmums”).

Tiesvedības priekšvēsture

- 2 2007. gada jūlijā Grieķijā ugunsgrēki skāra Magnisijas nomi, precīzāk – Pelionu, Skiatas salu, Kefalonijas salu, Ahajas nomi, kā arī Peloponēsu. 2007. gada augustā jauni ugunsgrēki skāra Mesinijas, Ilejas, Arkādijas, Lakonijas un Eibojas nomi, kā arī Egialijas dēmu Ahajas nomē. Ņemot vērā šo ugunsgrēku radīto situāciju, Grieķijas Republikas premjerministrs 2007. gada 25. augustā izsludināja ārkārtas stāvokli.
- 3 Pēc tam Grieķijas Republika veica pasākumus, lai atbalstītu saimnieciskās darbības subjektus, kuri darbojas 2007. gada ugunsgrēku skartajās teritoriālajās vienībās (turpmāk tekstā – “dabas katastrofas skartās teritoriālās vienības”), kas ir skaidri minētas šajos pasākumos.
- 4 Eiropas Komisija 2014. gada 22. jūlijā saņēma sūdzību par atbalstu, kuru Grieķijas Republika piešķirusi *Sogia Ellas AE* un tā meitasuzņēmumiem (turpmāk tekstā kopā – “*Sogia Ellas*”) – sabiedrības, kas darbojas lauksaimniecības produktu pārstrādes nozarē, – un kuru veidoja procentu subsīdijas un valsts garantijas esošajiem aizdevumiem, kas bija jāpārskata, piemērojot tiem labvēlības periodu, un jauniem aizdevumiem.
- 5 Ar 2014. gada 25. jūlija vēstuli Komisija lūdza Grieķijas iestādēm tai sniegt informāciju par apgalvotajiem atbalstiem, un Grieķijas iestādes to darīja, sniedzot detalizētu informāciju par to juridiskajiem pamatiem.
- 6 2015. gada 11. decembrī Komisija nosūtīja Grieķijas iestādēm otru vēstuli, uzdodot tām papildu jautājumus un norādot, ka izmeklēšana saistībā ar šiem pasākumiem neaprobežojas ar *Sogia Ellas*, jo strīdīgie pasākumi varēja tikt piešķirti citiem saņēmējiem.
- 7 Tādēļ Komisija nolēma sākt pārbaudes procedūru par nepaziņotu valsts atbalstu (lieta SA.39119 (2015/NN)) un paplašināt izmeklēšanas tvērumu, lai attiecinātu to uz visu Grieķijas lauksaimniecības nozari.
- 8 2016. gada 11. februārī Grieķijas Republika sniedza papildu informāciju par attiecīgā atbalsta juridiskajiem pamatiem, tā piešķiršanas nosacījumiem un saņēmējiem.
- 9 Ar 2016. gada 17. maija vēstuli Komisija paziņoja Grieķijas Republikai savu lēmumu sākt LESD 108. panta 2. punktā paredzēto oficiālo [formālo] izmeklēšanas procedūru par valsts atbalstu SA.39119 (2016/C) (ex 2015/NN) (ex 2014/CP) – atbalsts *Sogia Ellas AE* un citiem (turpmāk tekstā – “lēmums sākt formālo izmeklēšanas procedūru”).
- 10 Publicējot lēmumu par formālās izmeklēšanas procedūras sākšanu 2016. gada 16. septembra *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* (OV 2016, C 341, 23. lpp.), Komisija aicināja ieinteresētās personas iesniegt savus apsvērumus, piemērojot LESD 108. panta 2. punktu.

- 11 Lēmumā sākt formālo izmeklēšanas procedūru Komisija lūdza Grieķijas iestādēm iesniegt tai katra minētajā lēmumā norādītā atbalsta saņēmēju skaitu, kā arī informēt par attiecīgā atbalsta summām.
- 12 Apsvērumus neiesniedza neviena ieinteresētā persona. Grieķijas iestādes savus apsvērumus par lēmumu sākt formālo izmeklēšanas procedūru iesniedza 2016. gada 23. septembrī. Savās atbildēs šīs iestādes informēja Komisiju, ka tām nav iespējams sniegt visu pieprasīto informāciju, un tās to visbeidzot izdarīja ar 2017. gada 9. marta un 2018. gada 21. februāra vēstulēm.
- 13 2019. gada 7. oktobrī Komisija pieņēma apstrīdēto lēmumu.
- 14 Saskaņā ar apstrīdēto lēmumu, kuru paredzēts piemērot tikai darbībām, kuras saistītas ar lauksaimniecības produktu ražošanu, pārstrādi un tirdzniecību, proti, LESD I pielikumā norādītajiem produktiem, izņemot Grieķijas zvejas un akvakultūras produktus, Komisija tostarp nolēma, ka atbalsta shēmas, kas izveidotas saskaņā ar ministra Lēmumu Nr. 36579/B.1666/27.8.2007 (kas vēlāk ticis grozīts) un kas īstenotas kā procentu subsīdijas un valsts garantijas, kuras piešķirusi Grieķijas Republika (turpmāk tekstā – strīdīgie pasākumi”), LESD 107. panta 1. punkta izpratnē ir nelikumīgs un ar iekšējo tirgu nesaderīgs valsts atbalsts, tāpēc Grieķijas Republikai no atbalsta saņēmējiem ir jāatgūst šī lēmuma 1. pantā minētais atbalsts, izņemot tā 3. un 4. pantā tieši paredzētos gadījumus.

Lietas dalībnieku prasījumi

- 15 Grieķijas Republikas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:
 - atcelt apstrīdēto lēmumu;
 - piespriest Komisijai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.
- 16 Komisijas prasījumi Vispārējai tiesai ir šādi:
 - noraidīt prasību;
 - piespriest Grieķijas Republikai atlīdzināt tiesāšanās izdevumus.

Juridiskais pamatojums

- 17 Savas prasības pamatojumam Grieķijas Republika izvirza trīs pamatus, no kuriem pirmais ir par atbalsta neesamību LESD 107. panta 1. punkta izpratnē, otrais – par atbalsta saderību ar LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunktu un trešais – par tiesību uz saprātīgu termiņu un labas pārvaldības principa pārkāpumu, Komisijas kompetences neesamību *ratione temporis* un tiesiskās drošības principa, samērīguma principa, kā arī tiesību uz aizstāvību pārkāpumu.

Par pirmo pamatu, kas attiecas uz atbalsta neesamību LESD 107. panta 1. punkta izpratnē

- 18 Pirmais pamats ir sadalīts trīs daļās. Ar pirmo daļu Grieķijas Republika pārmet Komisijai LESD 107. panta 1. punktā paredzēto nosacījumu kļūdainu interpretāciju un piemērošanu. Ar otro daļu Grieķijas Republika norāda uz kļūdām faktos un pamatojuma neesamību. Visbeidzot, ar trešo daļu

Grieķijas Republika norāda uz tiesiskās palāvības aizsardzības principa pārkāpumu. Ciktāl pirmā pamata trešā daļa un trešā pamata pirmā daļa daļēji pārklājas, tās ir jāizskata, izvērtējot trešo pamatu.

Par pirmā pamata pirmo daļu, kas attiecas uz LESD 107. panta 1. punktā paredzēto nosacījumu interpretāciju un piemērošanu

- 19 Pirmām kārtām, Grieķijas Republika apgalvo, ka strīdīgajiem pasākumiem nav nelabvēlīgas ietekmes uz valsts budžetu un tie arī nerada risku tās finanšu resursiem. Proti, no vienas puses, prasība maksāt prēmiju par garantiju piešķiršanu apdraud pasākumu efektivitāti. No otras puses, prēmijas neesamība tiek kompensēta ar vairākiem elementiem. Tādējādi nav izpildīts kritērijs, saskaņā ar kuru atbalsts ir jāfinansē no valsts līdzekļiem.
- 20 Otrām kārtām, Grieķijas Republika apgalvo, ka ar strīdīgajiem pasākumiem to adresātiem netiek piešķirta “priekšrocība”, tāpēc šis kritērijs neizpildās, lai gan tas ir nepieciešams, lai secinātu valsts atbalsta esamību.
- 21 Norādot, ka tā šajā gadījumā nav rīkojusies kā privāts saimnieciskās darbības subjekts, Grieķijas Republika apgalvo, ka strīdīgie pasākumi ir daļa no ilgtermiņa ekonomiskās racionalitātes un ka tai ir atļauts īstenot ilgtermiņa politiku atbilstoši tās “sociālajai atbildībai”, kā tas atzīts privātajiem saimnieciskās darbības subjektiem. Tā apgalvo, ka nevar uzskatīt, ka šajā gadījumā tā būtu atkāpusies no tirgus noteikumiem, jo nav izslēgts, ka privāts saimnieciskās darbības subjekts būtu rīkojies tādā pašā veidā, gūstot peļņu ilgtermiņā.
- 22 Runājot konkrēti par valsts garantijām, Grieķijas Republika apgalvo, ka prēmijas neesamība nenozīmē priekšrocības esamību. Proti, no vienas puses, prēmija būtu apdraudējusi pasākumu efektivitāti. No otras puses, prēmijas neesamība tiktu kompensēta ar vairākiem elementiem, it īpaši ar to, ka uzņēmumu darbaspēja būtu tikusi pārbaudīta un ka grūtībās nonākuši uzņēmumi būtu izslēgti, ka garantija tiktu piešķirta 80 % apmērā no katra aizdevuma, ka aizdevumu ilgums būtu ierobežots laikā un ka tai būtu tiesības no galvenā parādnieka atgūt saskaņā ar garantiju samaksāto summu.
- 23 Turklāt Grieķijas Republika apgalvo, ka strīdīgie pasākumi nav atvieglojuši izmaksas, kādas “parasti” gūstas uz uzņēmumiem. Proti, ar saviem pasākumiem tā esot centusies reaģēt uz ārkārtas situāciju, kādā atradās uzņēmumi, kuri guva labumu no strīdīgajiem pasākumiem.
- 24 Visbeidzot, Grieķijas Republika apgalvo, ka strīdīgie pasākumi nav selektīvi. Proti, uzņēmumi, kas gūst labumu no strīdīgajiem pasākumiem, neesot situācijā, kas būtu salīdzināma ar citiem tirgus dalībniekiem. Tie esot bijuši ārkārtas situācijā, jo 2007. gada ugunsgrēki neesot “ekonomiskā riska sastāvdaļa, kas var skart ikvienu uzņēmumu”, kā to apstrīdētā lēmuma 118. apsvērumā norāda Komisija. Tādējādi strīdīgo pasākumu mērķis tā vietā, lai izkropļotu konkurenci, esot atjaunot konkurences apstākļus.
- 25 Trešām kārtām, Grieķijas Republika apgalvo, ka strīdīgie pasākumi neietekmējot tirdzniecību starp dalībvalstīm un neizkropļojot konkurenci. Šajā ziņā tā atsaucas uz statistikas datiem, no kuriem izriet, ka laikposmā no 2008. līdz 2010. gadam dabas katastrofas skartajās teritoriālajās vienībās esot būtiski samazinājies iekšzemes kopprodukts un sasniegtā bruto pievienotā vērtība. Turklāt Grieķijas Republika apgalvo, ka savā vērtējumā Komisija esot kļūdaini pamatojusies uz to, ka grūtībās nonākuši uzņēmumi varēja gūt labumu no strīdīgajiem pasākumiem.

- 26 Komisija apstrīd Grieķijas Republikas pirmā pamata pirmās daļas pamatojumam izvirzītos argumentus.
- 27 Iesākumā jānorāda, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru pasākuma kvalificēšanai par “valsts atbalstu” LESD 107. panta 1. punkta izpratnē tiek prasīta visu šajā noteikumā paredzēto nosacījumu izpilde. Pirmkārt, tam ir jābūt saistītam ar valsts iejaukšanos vai tajā ir jāizmanto valsts līdzekļi. Otrkārt, šādi iejaucoties, ir jābūt iespējamībai, ka tiks iespaidota tirdzniecība starp dalībvalstīm. Treškārt, ar to ir jāpiešķir selektīvas priekšrocības tā saņēmējam. Ceturtkārt, tam ir jābūt tādām, ar ko tiek izkropļota konkurence vai arī tiek radīti draudi to izkropļot (skat. spriedumu, 2016. gada 21. decembris, Komisija/*World Duty Free Group* u.c., C-20/15 P un C-21/15 P, EU:C:2016:981, 53. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 28 Turklāt jāatgādina, ka LESD 107. panta 1. punktā nav paredzēts nodalījums atkarībā no tā, kādi ir valsts iejaukšanās pasākuma iemesli vai mērķi, bet šie pasākumi ir definēti, ņemot vērā to radītās sekas (spriedumi, 1974. gada 2. jūlijs, Itālija/Komisija, 173/73, EU:C:1974:71, 27. punkts, un 2012. gada 29. marts, *3M Italia*, C-417/10, EU:C:2012:184, 36. punkts).
- 29 Pirmkārt, attiecībā uz pirmo nosacījumu valsts pasākuma kvalificēšanai par “valsts atbalstu” LESD 107. panta 1. punkta izpratnē, no Lēmuma Nr. 36579/B.1666/27/8.2007, kas ietverts prasības pieteikuma A 12 pielikumā, kā arī no Grieķijas Republikas Komisijai sniegtās atbildes, kas ietverta prasības pieteikuma A 21 pielikumā, analīzes ir redzams, ka uzņēmumi, kuri bija reģistrēti dabas katastrofas skartajās teritoriālajās vienībās, varēja gūt labumu no parādu pārstrukturēšanas, kā arī apgrozāmo kapitālu piešķiršanas, kas, no vienas puses, bija Grieķijas iestāžu finansētas pilnīgas vai daļējas procentu subsīdijas un, no otras puses, bija Grieķijas Republikas garantētas, pie kam šo aizdevumu saņēmējiem nebija jāmaksā prēmija šajā ziņā.
- 30 Proti, attiecībā uz procentu subsīdijām, tā kā maksājamos procentus pilnībā vai daļēji subsidēja no konta, kas izveidots ar *le nómos 128/1975, perí tropopoíseos kai sympliróseos diatáxeón tinon anaferoménon eis tin leitourgían tou chrimatodotikou systímatos* (1975. gada 28. augusta Likums Nr. 128/1975 par finanšu sistēmas darbības noteikumu grozīšanu un papildināšanu; FEK A 178/28.8.1975), šī subsīdija noteikti apgrūtināja Grieķijas Republikas finanšu līdzekļus, pie kam Grieķijas Republika neapšaubīja apstrīdētā lēmuma 112. apsvēruma pamatotību, saskaņā ar kuru gan procentu subsīdijas, gan valsts garantijas bija attiecināmas uz valsti un tika piešķirtas ar valsts līdzekļu palīdzību.
- 31 Attiecībā uz valsts garantiju Grieķijas Republika apstrīd, ka šādu garantiju piešķiršana ar strīdīgajiem pasākumiem būtu nelabvēlīgi ietekmējusi tās līdzekļus.
- 32 Līdz ar to ir jānorāda, ka par atbalstu it īpaši ir uzskatāmi iejaukšanās pasākumi, kas dažādos veidos samazina izmaksas, kuras parasti apgrūtina uzņēmuma budžetu un kurām tāpēc ir tāds pats raksturs vai identiska ietekme, lai gan tās netiek sauktas par subsīdijām vārda tiešā nozīmē (spriedums, 2013. gada 19. marts, *Bouygues* un *Bouygues Télécom*/Komisija u.c. un Komisija/Francija u.c., C-399/10 P un C-401/10 P, EU:C:2013:175, 101. punkts).
- 33 No judikatūras izriet, ka garantijas piešķiršana var nozīmēt papildu izdevumus valstij (skat. spriedumu, 2013. gada 19. marts, *Bouygues* un *Bouygues Télécom*/Komisija u.c. un Komisija/Francija u.c., C-399/10 P un C-401/10 P, EU:C:2013:175, 107. punkts un tajā minētā judikatūra). Konkrētāk – garantija nozīmē riska uzņemšanos, kas parasti tiek atlīdzināts ar atbilstīgu prēmiju (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2014. gada 3. aprīlis, Francija/Komisija, C-559/12 P, EU:C:2014:217, 65. punkts).

- 34 Taču šajā gadījumā ir pierādīts, ka Grieķijas Republika ir atteikusies saņemt prēmiju par strīdīgajos pasākumos ietvertu garantiju piešķiršanu, līdz ar to tika skarti tās valsts līdzekļi.
- 35 Šo secinājumu nevar atspēkot Grieķijas Republikas argumenti, kuri turklāt nav pierādīti un kuru mērķis ir apliecināt, ka piešķirtās garantijas neradot risku valsts līdzekļiem.
- 36 Proti, tiesas sēdē Grieķijas Republika apstiprināja, kā tas norādīts apstrīdētā lēmuma 28. apsvērumā, ka garantija ir tikusi īstenota vairāk nekā 6 000 000 EUR apmērā. Tā uzsvēra apstākli, ka šīs summas var tikt automātiski iekasētas kā nodokļu parādi ar iespēju iesūdzēt parādnienu krimināllietu tiesā, tomēr nenorādot summas, kuras tā faktiski ir atguvusi.
- 37 Konkrēti attiecībā uz nodrošinājumu, ko veido pasākumu saņēmēji, vispirms ir jānorāda, ka ķīlas nodibināšana nebija sistemātiski prasīta visiem aizdevumiem. Turklāt no prasības pieteikuma A 24 pielikumā pievienotā dokumenta izriet, ka, aizņēmējam, sniedzot nodrošinājumu, valsts garantēja tikai 90 % no summas, līdz ar to valstij nebija drošības par visa parāda atmaksu.
- 38 Turklāt ir taisnība, ka uzņēmumiem, kuri iesniedza pieteikumu par parādu par summu, kas pārsniedz 100 000 EUR, pārstrukturēšanu, tas bija jāpamato ar darbības pētījumu un citiem uzņēmumiem bija jāsniedz informācija par prasības pieteikuma A 27 pielikumā ietvertu tabulu, kurā tostarp bija iekļauti to grāmatvedības dati par 2004., 2005. un 2006. gadu, kā arī to perspektīvas dati par 2007., 2008. un 2009. gadu.
- 39 Tomēr, kā minēts apstrīdētā lēmuma 129. un 131. apsvērumā, attiecīgajās atbalsta shēmās nebija noteikti ekonomiskie kritēriji, pēc kuriem nosaka sliksni, no kura uzņēmumu uzskata par tādu, kas vairs nav darbaspējīgs, tāpēc Grieķijas Republika nevar apgalvot, ka piešķirtās garantijas tika piešķirtas vienīgi darbaspējīgiem uzņēmumiem un ka uzņēmumi, kas par tādiem nebija uzskatāmi, nevarēja gūt labumu no šīm shēmām.
- 40 No šī sprieduma 29.–39. punkta izriet, ka Komisija apstrīdētā lēmuma 111. un 112. apsvērumā nav pieļāvusi kļūdu vērtējumā, būtībā uzskatot, ka strīdīgie pasākumi radīja finansiālu slogu Grieķijas Republikai.
- 41 Otrkārt, attiecībā uz kritēriju, kas attiecas uz priekšrocību, saskaņā ar pastāvīgo judikatūru par valsts atbalstu tiek uzskatīta tāda iejaukšanās, kas neatkarīgi no tās veida var dot tiešu vai netiešu labumu uzņēmumiem vai kas uzskatāma par saimniecisku priekšrocību, kuru atbalsta saņēmējs uzņēmums negūtu parastos tirgus apstākļos (skat. spriedumus, 2010. gada 2. septembris, Komisija/*Deutsche Post*, C-399/08 P, EU:C:2010:481, 40. punkts un tajā minētā judikatūra, un 2017. gada 27. jūnijs, *Congregación de Escuelas Pías Provincia Betania*, C-74/16, EU:C:2017:496, 65. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 42 It īpaši saskaņā ar tikpat pastāvīgu judikatūru, kad aizdevumu garantē dalībvalsts valsts iestādes, šis aizņēmējs, tāpat kā tas, kurš gūst labumu no garantijas, par to nemaksājot nekādu komisiju, parasti iegūst priekšrocību, jo finansiālās izmaksas, kas tam rodas, ir mazākas nekā tās, kas tam būtu radušās, ja tam šis pats finansējums un šī pati garantija būtu bijuši jāiegūst par tirgus cenu (skat. spriedumu, 2014. gada 3. aprīlis, Francija/Komisija, C-559/12 P, EU:C:2014:217, 96. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 43 Šajā gadījumā Grieķijas Republikas ieviešanās ļāva dabas katastrofas skartajos apvidos esošajiem uzņēmumiem vai nu saņemt aizdevumus ar procentiem, ko tā pilnībā vai daļēji subsidēja, vai arī garantijas, kuras tā piešķīra bez komisijas maksas un kuras tie nebūtu varējuši saņemt bez valsts ieviešanās.
- 44 Grieķijas Republika tomēr būtībā norāda, ka šajā gadījumā nav pastāvējusi priekšrocība LESD 107. panta 1. punkta izpratnē. Konkrētāk, tā uzsver, ka, tā kā strīdīgie pasākumi tika piešķirti tirgus krīzes kontekstā, tie izriet no valsts sociālās atbildības un šīs situācijas dēļ tie atbilst ilgtermiņa ekonomiskās racionalitātes kritērijam, tāpēc visi privātie saimnieciskās darbības subjekti, kas atrodas līdzīgā situācijā, būtu varējuši rīkoties vienādi. Pamatojoties uz visiem šiem apsvērumiem, Grieķijas Republika norāda, ka varētu uzskatīt, ka šādi pasākumi ir veikti parastos tirgus apstākļos.
- 45 Šādus argumentus nevar atbalstīt.
- 46 Proti, jāuzsver, ka jēdziens “parasti tirgus apstākļi”, ko izmanto, lai konstatētu priekšrocības esamību, attiecas uz uzņēmuma iespēju iegūt tirgū tādu pašu priekšrocību, ko tas gūst no atbalsta, nevis uz vērtējumu, vai tirgus darbojas kā parasti vai kā krīzes apstākļos (šajā nozīmē skat. rīkojumu, 2015. gada 5. februāris, Grieķija/Komisija, C-296/14 P, nav publicēts, EU:C:2015:72, 34. punkts).
- 47 Jebkāda pretēja interpretācija nozīmētu noteikt priekšrocības esamību atkarībā no atbalsta iemesla vai mērķa, un tas varētu likt apšaubīt priekšrocības jēdziena objektīvo raksturu un līdz ar to LESD 107. panta 1. punkta piemērošanu (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2014. gada 16. jūlijs, Grieķija/Komisija, T-52/12, nav publicēts, EU:T:2014:677, 66. un 67. punkts).
- 48 Turklāt ir jānorāda, ka Grieķijas Republika neatsaucas uz to, ka šajā gadījumā tā būtu rīkojusies kā privāts saimnieciskās darbības subjekts, un neapstrīd, ka ir rīkojusies, īstenojot valsts varu. Tā drīzāk mēģina apgalvot, ka privāts saimnieciskās darbības subjekts būtu varējis rīkoties līdzīgā veidā situācijā, kas būtu pēc iespējas tuvāka tās situācijai, neņemot vērā faktu, ka tā ir rīkojusies, īstenojot valsts varu.
- 49 Tomēr nevienā LESD 107. panta 1. punkta normā no kvalificēšanas par valsts atbalstu nav atbrīvots atbalsts, ko dalībvalsts piešķirusi, īstenojot valsts varu, atbilst ilgtermiņa ekonomiskās racionalitātes kritērijam vai izriet no tās sociālās atbildības, turklāt minētos apsvērumus var ņemt vērā, izvērtējot pasākuma saderību ar iekšējo tirgu atbilstoši LESD 107. panta 2. un 3. punktam (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2018. gada 6. marts, Komisija/*FIH Holding* un *FIH Erhvervsbank*, C-579/16 P, EU:C:2018:159, 63. un 75. punkts).
- 50 Tādējādi Grieķijas Republika nevar atsaukties uz ekonomiskās racionalitātes kritēriju, lai tirgus apstākļus, kuros veikti strīdīgie pasākumi, kvalificētu par parastiem un secinātu, ka šie pasākumi nepiešķir priekšrocību to saņēmējiem.
- 51 No šī sprieduma 41.–50. punkta izriet, ka Grieķijas Republikai nav izdevies atspēkot apstrīdētā lēmuma 113.–116. apsvērumu, saskaņā ar kuriem Komisija būtībā konstatēja, pirmām kārtām, ka uzņēmumi, kas guva labumu no strīdīgajiem pasākumiem, no tiem guva priekšrocības, kuras šie uzņēmumi nebūtu varējuši iegūt parastos tirgus apstākļos, proti, valsts ieviešanās neesamības gadījumā, un, otrām kārtām, ka nav pamata analizēt, vai tirgus darbojās kā parasti vai arī tas bija krīzes situācijā, lai galu galā secinātu, vai minētie pasākumi ir uzskatāmi par priekšrocībām LESD 107. panta 1. punkta izpratnē.

- 52 Treškārt, attiecībā uz nosacījumu par priekšrocības selektīvo raksturu Grieķijas Republika apgalvo, ka pretēji tam, kas norādīts apstrīdētā lēmuma 118. apsvērumā, selektivitātes kritērijs šajā lietā nav ievērots, jo strīdīgie pasākumi tika piešķirti visiem uzņēmumiem, kuri reģistrēti dabas katastrofas skartajās teritoriālajās vienībās, un ka šie uzņēmumi bija juridiski un faktiski atšķirīgā situācijā salīdzinājumā ar citās teritoriālajās vienībās reģistrētiem uzņēmumiem.
- 53 Grieķijas Republika apstrīd strīdīgo pasākumu selektivitāti, apgalvojot, ka atšķirība starp uzņēmumiem, kas reģistrēti reģionos, uz kuriem attiecas šie pasākumi, un uzņēmumiem, uz kuriem minētie pasākumi neattiecas, ir pamatota ar to, ka pirmie – atšķirībā no otrajiem – atradās 2007. gada ugunsgrēku skartajās zonās, un tiem bija jāatgūst ekonomiskais līmenis, kāds tiem bija pirms šī notikuma.
- 54 Šo divu kategoriju uzņēmumu diferenciāciju tādējādi pamatojot tas, ka uzņēmumi, kas ietilpst katrā no abām kategorijām, faktiskā un juridiskā ziņā neatrodas salīdzināmā situācijā, jo būtībā visi uzņēmumi, kas reģistrēti dabas katastrofas skartajās teritoriālajās vienībās, esot cietuši zaudējumus šo ugunsgrēku dēļ.
- 55 Tādēļ Grieķijas Republika apstrīd attiecīgā apstrīdētā lēmuma 118. apsvērumā ietverto teikumu, saskaņā ar kuru ugunsgrēki ir daļa no ekonomiskajiem riskiem, kuriem var tikt pakļauti visi uzņēmumi. Tiesas sēdē Grieķijas Republika izklāstīja šo argumentu, cenšoties pierādīt, ka, ņemot vērā 2007. gada ugunsgrēku radītos sistēmiskos traucējumus vietējā ekonomikā, strīdīgie pasākumi bija pamatoti ar sistēmas, kurā tie ietilpst, raksturu vai uzbūvi, nesniedzot nekādus citus precizējumus.
- 56 Ir jānorāda, ka pasākumi, ar kuriem priekšrocības tiek piešķirtas tikai noteiktiem uzņēmumiem, ko nosaka atkarībā no to reģistrācijas vietas, *a priori* ir selektīvi (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2000. gada 19. septembris, Vācija/Komisija, C-156/98, EU:C:2000:467, 23. punkts, un 2006. gada 6. septembris, Portugāle/Komisija, C-88/03, EU:C:2006:511, 60. un 61. punkts).
- 57 Šajā ziņā, ja vien atbalstu nav piešķirušas valsts teritoriālā iedalījuma vienības, kurām to kompetences līmenī ir pietiekama procesuālā un finansiālā institucionālā autonomija, vai valsts uzņēmums, kas nosaka savu preču vai pakalpojumu izmantošanas nosacījumus, piemērojamais atsaucē punkts ir valsts tiesiskais regulējums un tā pasākuma selektivitātes novērtējums, no kura labumu gūst – kā šajā gadījumā – uzņēmumi, kuri veic uzņēmējdarbību dalībvalsts teritorijas daļā; šo novērtējumu izdara, salīdzinot uzņēmumus šajā valstī. Proti, priekšrocība, kas attiecas tikai uz kādā dalībvalsts teritorijas daļā reģistrētiem uzņēmumiem, var būt selektīvs pasākums, jo tā dod priekšroku konkrētiem uzņēmumiem salīdzinājumā ar citiem uzņēmumiem šīs valsts teritorijā (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2000. gada 19. septembris, Vācija/Komisija, C-156/98, EU:C:2000:467, 23. punkts; 2006. gada 6. septembris, Portugāle/Komisija, C-88/03, EU:C:2006:511, 56.–58. punkts, un 2016. gada 21. decembris, Komisija/*Hansestadt Lübeck*, C-524/14 P, EU:C:2016:971, 60.–66. punkts).
- 58 Šajā lietā uzņēmumi, kas reģistrēti attiecīgajās teritoriālajās vienībās, varēja gūt labumu no strīdīgajiem pasākumiem. Taču, tā kā, pirmām kārtām, piemērojot šī sprieduma 57. punktā minētos elementus, atsaucē punkts, kas jāņem vērā, lai novērtētu strīdīgo pasākumu selektīvo raksturu, ir valsts, nevis dabas katastrofas skarto teritoriālo vienību tiesiskais regulējums un, otrām kārtām, uzņēmumi, kas atrodas citās Grieķijas Republikas teritoriālajās vienībās, nevar gūt labumu no šiem pasākumiem, ir jākonstatē, ka minētie pasākumi nesniedza vienādu labumu visiem uzņēmumiem, kas atrodas valsts teritorijā, un tāpēc reģionālā līmenī tie ir selektīvi.

- 59 Turklāt, ja selektivitāti izslēgtu, pamatojoties vienīgi uz sasniedzamo mērķi atlīdzināt kaitējumu, kas saistīts ar ugunsgrēkiem, un atgūt dabas katastrofas skarto teritoriālo vienību ekonomikas līmeni, *a priori* tiktu liegta jebkāda iespēja kvalificēt par “selektīvām priekšrocībām” priekšrocības, kuras piešķirtas uzņēmumiem, kas reģistrēti 2007. gada ugunsgrēku skartajās teritorijās. Proti, lai atbalsta pasākumu varētu uzskatīt par vispārēju pasākumu, kas neietilpst LESD 107. panta 1. punkta piemērošanas jomā, pietiek, ja valsts iestādes atsaucas uz to mērķu legimitāti, kuri ir izvirzīti, pieņemot atbalsta pasākumu (skat. spriedumu, 2014. gada 16. jūlijs, Grieķija/Komisija, T-52/12, nav publicēts, EU:T:2014:677, 67. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 60 Līdz ar to, ja šāda pieeja tiktu izmantota, pasākums, kura, kā izskatāmajā lietā, mērķis ir labot dabas katastrofas skarto uzņēmumu situāciju, principā nebūtu selektīvs un jau no paša sākuma tam nebūtu piemērojams LESD 107. panta 1. punkts, un tā rezultātā LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunktā paredzētais izņēmums pilnībā zaudētu jēgu.
- 61 Turklāt tieši šādā kontekstā ir jāaplūko šī sprieduma 55. punktā minētais teikums.
- 62 Proti, ar šo teikumu Komisija vēlējas norādīt – tas, ka uzņēmumi 2007. gada ugunsgrēku dēļ ir cietuši zaudējumus, kā arī Grieķijas Republikas vēlme atgūt uzņēmumu ekonomisko situāciju, kādā tie atradās pirms šiem ugunsgrēkiem, nav pietiekami, lai uzskatītu, ka ar strīdīgajiem pasākumiem uzņēmumiem, kas no tiem guva labumu, netika piešķirta īpaša priekšrocība un tāpēc tie nav uzskatāmi par valsts atbalstu LESD 107. panta 1. punkta izpratnē.
- 63 Šajā ziņā jāatgādina, ka, protams, saskaņā ar judikatūru valsts atbalsta jēdziens neietver valsts pasākumus, kuri rada diferenciāciju uzņēmumu starpā un tādējādi *a priori* ir selektīvi, ja šāda diferenciācija izriet no sistēmas, kādā tie ietilpst, rakstura vai uzbūves (skat. spriedumu, 2012. gada 21. jūnijs, *BNP Paribas* un *BNL*/Komisija, C-452/10 P, EU:C:2012:366, 101. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 64 No lietas materiāliem un Grieķijas Republikas tiesas sēdē paustajiem argumentiem izriet tikai tas, ka strīdīgo pasākumu mērķis tieši bija novērst sekas saistībā ar ugunsgrēkiem, kas notikuši dabas katastrofas skartajās teritoriālajās vienībās, tomēr neraksturo uz šiem pasākumiem attiecināmo sistēmu. No tā izriet, ka pretēji tam, ko Grieķijas Republika vēlējas likt atzīt, šie elementi nekādi nepierāda, ka ar šiem pasākumiem ieviestā diferenciācija izrietētu no sistēmas, kurā tie ietilpst, rakstura vai uzbūves un ka tādējādi ar tiem piešķirtajām priekšrocībām nebija īpaša rakstura.
- 65 No tā izriet, ka Komisija, nepieļaujot tiesību kļūdu un kļūdu vērtējumā, apstrīdētā lēmuma 117. un 118. apsvērumā uzskatīja, ka strīdīgie pasākumi ir selektīvi, jo – tostarp – priekšrocības, kas ar to ir piešķirtas saņēmējiem, bija teritoriāli ierobežotas un nebija piemērojamas visiem Grieķijas teritorijā esošajiem uzņēmumiem.
- 66 Ceturtkārt, Grieķijas Republika, pamatojoties uz statistikas datiem, apgalvo, ka strīdīgie pasākumi neietekmē tirdzniecību starp dalībvalstīm un neizkropļo konkurenci.
- 67 Šajā ziņā jānorāda, ka Komisijai ir nevis jāpierāda atbalsta faktiskā ietekme uz tirdzniecību starp dalībvalstīm un faktiska konkurences izkropļošana, bet gan tikai jāpārbauda, vai šis atbalsts var ietekmēt šo tirdzniecību un kropļot konkurenci (skat. spriedumu, 2011. gada 9. jūnijs, *Comitato “Venezia vuole vivere”* u.c./Komisija, C-71/09 P, C-73/09 P un C-76/09 P, EU:C:2011:368, 134. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 68 Turklāt, kā nopriests 59. un 60. punktā, strīdīgo pasākumu kompensējošais raksturs nevar tiem atņemt atbalsta raksturu, tāpēc Grieķijas Republikas arguments, ka strīdīgo pasākumu mērķis ir atjaunot situāciju pirms 2007. gada ugunsgrēkiem, nevar tikt atbalstīts.
- 69 Statistikas dati, uz kuriem atsaucas Grieķijas Republika, attiecas uz iekšzemes kopproduktu un sasniegto pievienoto vērtību attiecīgajās dabas katastrofas skartajās teritoriālajās vienībās saistībā ar visām saimnieciskajām darbībām. Tādējādi šie dati nav pārliecinoši attiecībā uz to saimnieciskās darbības subjektu situāciju, kuri darbojas ekonomikas nozarē, uz ko attiecas apstrīdētais lēmums.
- 70 No tā izriet, ka neatkarīgi no jautājuma, vai var pieļaut, ka dalībvalsts ar statistikas datiem *ex post* pierāda, ka tirdzniecība netiek ietekmēta un konkurence netiek izkropļota, statistikas dati, uz kuriem atsaucas Grieķijas Republika, nepierāda šādas ietekmes neesamību saistībā ar uzņēmumiem, uz kuriem attiecas strīdīgie pasākumi.
- 71 Visbeidzot – attiecībā uz Grieķijas Republikas argumentu, ka grūtībās nonākuši uzņēmumi bija izslēgti no strīdīgajiem pasākumiem, papildus šī sprieduma 37.–39. punktā minētajiem elementiem pietiek konstatēt, kā to norāda Komisija, ka šim apstāklim nav nozīmes jautājumā par to, vai strīdīgie pasākumi varēja ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm un izkropļot konkurenci.
- 72 No iepriekš minētā izriet, ka Grieķijas Republika nav apšaubījusi apstrīdētā lēmuma 122. un 123. apsvēruma pamatotību, kuros būtībā ir minēts, ka neatkarīgi no strīdīgo pasākumu mērķa, tā kā uzņēmumiem, kuri guvuši labumu no šiem pasākumiem, parasti pašiem būtu jāsedz zaudējumi, kas radušies 2007. gada ugunsgrēku dēļ, un tie darbojas lauksaimniecības produktu ļoti konkurētspējīgā tirgū un mežsaimniecības nozarē, kura ir “jutīga” pret pasākumiem, ar kuriem tiek dota priekšroka attiecīgo dalībvalstu uzņēmumiem, un izskatāmajā lietā – strīdīgiem pasākumiem –, minētie pasākumi varētu izkropļot konkurenci iekšējā tirgū un ietekmēt tirdzniecību starp dalībvalstīm, tātad tie ir uzskatāmi par valsts atbalstu.
- 73 Ņemot vērā iepriekš minēto, pirmā pamata pirmā daļa ir jānoraida.

Par pirmā pamata otro daļu – kļūdām faktos un pamatojumā

- 74 Ar pirmā pamata otro daļu Grieķijas Republika apgalvo, ka apstrīdētajā lēmumā esot pieļautas kļūdas faktos un pamatojumā.
- 75 Grieķijas Republika apgalvo, ka Komisija neesot ņēmusi vērā visus atbilstošos datus.
- 76 It īpaši Komisija neesot pietiekami ņēmusi vērā 2007. gada ugunsgrēku smagumu, kas prasīja ārkārtas pasākumu [ieviešanu], un Grieķijas Republikas pienākumu īstenot ilgtermiņa ekonomikas politiku. Tā vietā Komisija esot vienīgi stereotipiski norādījusi, ka 2007. gada ugunsgrēkus var kvalificēt par “parastu komerciālu risku”. Tādējādi apstrīdētajā lēmumā esot pieļauta kļūda faktos un būtisks pamatojuma trūkums, un tas kaitē vēl vairāk, jo Komisijai šajā jomā ir plaša rīcības brīvība.
- 77 Turklāt Komisija esot ignorējusi, pirmkārt, 2007. gada ugunsgrēku radītās situācijas smagumu un, otrkārt, valsts tiesību normas, kas pieņemtas, lai mazinātu ietekmi uz Grieķijas Republikas finanšu līdzekļiem, vienlaikus ļaujot iedarbināt ekonomiku un tādējādi arī nodokļu ieņēmumu iekasēšanu.
- 78 Komisija apstrīd Grieķijas Republikas argumentus.

- 79 Attiecībā uz apgalvoto pamatojuma trūkumu, saskaņā ar pastāvīgo judikatūru pamatojums ir jāpielāgo attiecīgā tiesību akta raksturam un tajā skaidri un nepārprotami jānorāda tās iestādes argumentācija, kura ir izdevusi tiesību aktu, lai ieinteresētās personas varētu uzzināt veiktā pasākuma pamatojumu un lai kompetentā tiesa varētu veikt pārbaudi (skat. spriedumu, 2017. gada 12. septembris, *Anagnostakis/Komisija*, C-589/15 P, EU:C:2017:663, 28. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 80 Tāpat pamatojuma prasība jāizvērtē, ņemot vērā katras lietas apstākļus. Netiek prasīts, lai pamatojumā tiktu norādīti visi atbilstošie faktiskie un juridiskie apstākļi, jo jautājums par to, vai tiesību akta pamatojums atbilst LESD 296. panta prasībām, ir jāizvērtē, ņemot vērā ne tikai šī akta tekstu, bet arī tā kontekstu, kā arī visas tās tiesību normas, kuras reglamentē attiecīgo jomu (skat. spriedumu, 2017. gada 12. septembris, *Anagnostakis/Komisija*, C-589/15 P, EU:C:2017:663, 29. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 81 Turklāt vēl jāpiebilst, ka LESD 296. pantā paredzētais pienākums norādīt pamatojumu ir būtiska formalitāte, kura jānošķir no jautājuma par pamatojuma pamatotību, kas attiecas uz strīdīgā akta tiesiskumu pēc būtības. Proti, lēmuma pamatojumu veido formāla to pamatu izklāstīšana, uz kuriem šis lēmums balstīts. Ja šajos pamatos ir pieļautas kļūdas, tie skar lēmuma likumību pēc būtības, nevis tā pamatojumu, kas var būt pietiekams, pat izklāstot kļūdainus pamatus. No tā izriet, ka iebildumi un argumenti, kuru mērķis ir apstrīdēt tiesību akta pamatotību, ir neefektīvi attiecībā uz pamatu par pamatojuma neesamību vai nepietiekamu pamatojumu (skat. spriedumu, 2020. gada 22. oktobris, *EKETA/Komisija*, C-274/19 P, nav publicēts, EU:C:2020:853, 79. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 82 Šajā lietā, kā minēts šī sprieduma 52.–65.punktā, aplūkojot apstrīdētā lēmuma 110., 116., 118., 119. un 123. apsvērumu, var saprast, ka Komisija ir atspēkojusi Grieķijas Republikas argumentu par ārkārtas situāciju saistībā ar ugunsgrēkiem 2007. gadā, tāpēc ka it īpaši un būtībā tā uzskatīja, pirmkārt, ka šo pasākumu mērķis nebija jāņem vērā LESD 107. panta 1. punkta piemērošanai un, otrkārt, ka neatkarīgi no šiem apstākļiem, uzņēmumi, kas guvuši labumu no strīdīgajiem pasākumiem, esot saņēmuši selektīvu priekšrocību, ko tie nebūtu varējuši saņemt parastos tirgus apstākļos.
- 83 Turklāt, kā minēts it īpaši šī sprieduma 31.–39., 41.–43. un 51. punktā, lasot apstrīdētā lēmuma 127., 129., 131. un 132. apsvērumu, var saprast, ka attiecībā uz pasākumiem saistībā ar valsts garantiju Komisija uzskatīja, ka šie pasākumi esot valsts atbalsts, jo it īpaši un būtībā, pirmkārt, papildus tam, ka parādniekam, uz kuru attiecas garantija, nebija sistemātiski jāsniedz nodrošinājums par labu Grieķijas Republikai, šie pasākumi tika piešķirti, to saņēmējam nemaksājot prēmijas par risku, ko uzņemas valsts, un, otrkārt, Grieķijas Republika nebija attaisnojusi tāda noteikuma esamību, kas liedza grūtībās nonākušiem uzņēmumiem iespēju gūt labumu no šiem pasākumiem.
- 84 Tādējādi no šī sprieduma 82. un 83. punkta izriet, ka Komisija apstrīdētajā lēmumā ir pietiekami norādījusi iemeslus, kuru dēļ tā ir noraidījusi gan Grieķijas Republikas argumentus par ārkārtas situāciju saistībā ar 2007. gada ugunsgrēkiem, gan tos, kas attiecas uz aizņēmēju sniegto papildu nodrošinājumu un grūtībās nonākušo uzņēmumu izslēgšanu saistībā ar valsts garantijām.
- 85 Visbeidzot – attiecībā uz Grieķijas Republikas argumentiem, saskaņā ar kuriem Komisija neesot ņēmusi vērā, pirmkārt, to, cik liela nozīme ir spējai īstenot ilgtermiņa ekonomikas politiku, un, otrkārt, pārbaudījusi samēru starp strīdīgo pasākumu ekonomisko racionalitāti un faktiskajiem apstākļiem, ir jākonstatē, ka šiem argumentiem – papildus tam, ka tie pārklājas ar pirmā pamata

pirmajā daļā izklāstītajiem argumentiem, kuri tika noraidīti, un ciktāl tie vērsti uz šī lēmuma pamatotības apstrīdēšanu, – nav nozīmes saistībā ar pamatu, kas balstīts uz pamatojuma neesamību vai tā nepietiekamību atbilstoši šī sprieduma 81. punktā izklāstītajai judikatūrai.

86 Ņemot vērā iepriekš minēto, pirmā pamata daļa otrā daļa ir jānoraida.

Par otro pamatu – atbalsta shēmu saderību ar LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunktu

87 Ar otro pamatu, kas izvirzīts pakārtoti, Grieķijas Republika apgalvo, ka attiecīgās atbalsta shēmas ir saderīgas ar iekšējo tirgu saskaņā ar LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunktu.

88 Šajā ziņā tā apgalvo, pirmkārt, ka apstrīdētā lēmuma 62. un 63. apsvērumā Komisija esot kļūdaini uzskatījusi, ka strīdīgie pasākumi tika piešķirti, nepastāvot tiešai saiknei ar zaudējumiem, kas radušies 2007. gada ugunsgrēku dēļ, lai gan visiem uzņēmumiem, kuri atrodas dabas katastrofas skartajās teritoriālajās vienībās, ir radušies zaudējumi, kam ir tieša cēloņsakarība ar 2007. gada ugunsgrēkiem, lauksaimniecības produktu pārstrādes un tirdzniecības darbību pilnīgas apturēšanas dēļ šajās teritoriālajās vienībās. To turklāt esot atzinuši Eiropas Savienības iestāžu pārstāvji.

89 Otrkārt, Grieķijas Republika apgalvo, ka Komisijas vērtējums apstrīdētā lēmuma 64. un 146. apsvērumā esot kļūdainis, jo tā nekādi nav ņēmusi vērā faktu, ka strīdīgie pasākumi bija nevis individuāli pasākumi, bet gan atbalsta shēmas, un ka tāpēc tie nebija jāanalizē saskaņā ar stingriem civiltiesību kritērijiem, kas nosaka zaudējumu atlīdzības piešķiršanu.

90 Katrā ziņā esot acīmredzams, ka šajā lietā bija jāņem vērā ne tikai apstākļi, kuri neļāva precīzi novērtēt saimnieciskās darbības subjektiem radušos zaudējumus, bet arī fakts, ka strīdīgie pasākumi nekad neesot varējuši kompensēt zaudējumus, kas faktiski radušies uzņēmumiem, kuri atrodas dabas katastrofas skartajās teritorijās, neatkarīgi no tā, ka šo uzņēmumu ražošanas līdzekļus 2007. gada ugunsgrēki neesot skāruši tieši.

91 Grieķijas Republika no tā secina, ka apstrīdētais lēmums esot jāatceļ tiesību kļūdas un pamatojuma neesamības dēļ.

92 Komisija apstrīd Grieķijas Republikas argumentus.

93 Šajā ziņā jānorāda – kā atkāpe no vispārīgā principa par valsts atbalsta nesaderību ar iekšējo tirgu, kas ietverts LESD 107. panta 1. punktā, LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunkts ir jāinterpretē šauri (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2004. gada 29. aprīlis, Grieķija/Komisija, C-278/00, EU:C:2004:239, 81. punkts un tajā minētā judikatūra).

94 Tomēr šī šaurā interpretācija nenozīmē, ka atkāpes definēšanai izmantotie jēdzieni jāinterpretē veidā, kas atņemtu tai iedarbību. Proti, atkāpe ir jāinterpretē atbilstoši tās izvirzītajam mērķiem (šajā ziņā un pēc analogijas skat. spriedumu, 2014. gada 11. septembris, *Fastweb*, C-19/13, EU:C:2014:2194, 40. punkts un tajā minētā judikatūra).

95 Turklāt atbilstoši pastāvīgajai judikatūrai saskaņā ar LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunktu var kompensēt tikai tādus zaudējumus, ko tieši izraisījušas dabas katastrofas vai citi ārkārtēji notikumi (skat. spriedumu, 2011. gada 9. jūnijs, *Comitato "Venezia vuole vivere"* u.c./Komisija, C-71/09 P, C-73/09 P un C-76/09 P, EU:C:2011:368, 175. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 96 No tā izriet, ka pat attiecībā uz atbalsta shēmu, kā tas ir šajā lietā, lai varētu piemērot LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunktā paredzēto izņēmumu, ir jāizpilda divi nosacījumi, proti, pirmkārt, jāpastāv tiešai saiknei starp zaudējumiem, ko radījuši dabas katastrofa, un valsts atbalstu un, otrkārt, cik vien iespējams precīzi ir jāvar novērtēt attiecīgajiem ražotājiem radītos zaudējumus (spriedums, 2004. gada 11. novembris, Spānija/Komisija, C-73/03, nav publicēts, EU:C:2004:711, 37. punkts).
- 97 Šajā lietā gan no Grieķijas Republikas rakstveida apsvērumiem, gan no tās paziņojumiem tiesas sēdē izriet, ka strīdīgie pasākumi tika piešķirti saņēmējiem, nepamatojot cēloņsakarību starp nodarīto kaitējumu un 2007. gada ugunsgrēkiem.
- 98 Proti, pamatojoties uz principu, ka LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunktā attiecībā uz atbalsta shēmu, kā tas ir šajā lietā, nav prasīts pierādīt cēloņsakarību civiltiesību izpratnē starp radītajiem zaudējumiem un piešķirto summu, Grieķijas Republika uzskatīja, ka saskaņā ar šo pantu labuma gūšanu no strīdīgajiem pasākumiem varēja pakļaut vienīgi tādām nosacījumiem, ka labuma no minētajiem pasākumiem guvēja reģistrācijas vieta ir kādā no dabas katastrofas skartajām teritoriālajām vienībām, jo visi šajās vienībās reģistrētie uzņēmumi bija cietuši zaudējumus 2007. gada ugunsgrēku dēļ.
- 99 Nav strīda par to, ka pamatojums par uzņēmējdarbības reģistrācijas vietu dabas katastrofas skartajās vietējās teritoriālās vienībās pats par sevi vien neļāva tostarp pārbaudīt, vai piešķirto pasākumu summa nepārsniedza tā kaitējuma apmēru, kas faktiski radies uzņēmumiem, kuri guvuši labumu no šiem pasākumiem, un kas saistīts ar notikušo dabas katastrofu, un tātad – vai pastāv pārmērīga kompensācija.
- 100 Turklāt tiesas sēdē Grieķijas Republika apstiprināja, ka nevar izslēgt, ka strīdīgie pasākumi piešķirti arī uzņēmumiem, kuri, lai gan atradās katastrofas skarto pašvaldību teritorijās, zaudējumus 2007. gada ugunsgrēku dēļ tomēr necieta.
- 101 Tādējādi, tā kā Grieķijas Republika nav iesniegusi pierādījumus, ka abi šī sprieduma 96. punktā norādītie LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunkta piemērošanas nosacījumi būtu izpildīti, tā nevar pārnest Komisijai, ka Komisija apstrīdētajā lēmumā nav piemērojusi šajā pantā paredzēto izņēmumu.
- 102 Turklāt tas, ka Savienības pārstāvji varēja norādīt, ka 2007. gada ugunsgrēki ir bezprecedenta notikumi vai ka ir jāizmanto visi līdzekļi, kas ir pieejami par labu dabas katastrofas skartajām teritoriālajām vienībām un vietējai ekonomikai, neietekmē apstrīdētā lēmuma tiesiskumu.
- 103 Proti, šādi paziņojumi nevar attaisnot to, ka strīdīgie pasākumi neatbilst LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunkta piemērošanas nosacījumiem, kas atgādināti it īpaši šī sprieduma 96. punktā.
- 104 Šo secinājumu nevar atspēkot ne apgalvotā steidzamība, kādā Grieķijas Republikai bija jāveic strīdīgie pasākumi, ne Savienības iestāžu pārstāvju atzīto zaudējumu apmērs.
- 105 Šajā ziņā un attiecībā uz apgalvoto steidzamo situāciju jānorāda, ka Grieķijas Republika nepamato pilnīgu neiespējamību novērtēt 2007. gada ugunsgrēku dēļ faktiski nodarītā kaitējuma apmēru. Turklāt tas esot pretrunā Grieķijas Republikas apgalvojumiem, kuri apstiprināti tiesas sēdē un saskaņā ar kuriem tā, iesniedzot strīdīgo pasākumu pieteikumus, ir veikusi izsmelošus to uzņēmumu ekonomisko izpēti, kam tā piešķīra savu garantiju, lai pārbaudītu to darbību.

- 106 Attiecībā uz dabas katastrofas apjomu vispirms jānorāda, ka Savienības pārstāvju paziņojumi, kuros atzīts katastrofas nozīmīgums vai norādīts, ka jāizmanto visi līdzekļi, kādi pieejami dabas katastrofas skarto teritoriālo vienību un vietējās ekonomikas labā, neļauj uz strīdīgajiem pasākumiem neattiecināt LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunkta piemērošanas nosacījumus.
- 107 Turpinājumā jānorāda – pat pieņemot, ka kopējās summas, uz kurām atsaucas Grieķijas Republika, ir patiesas, proti, kopējā kaitējuma summa, kas pārsniedz 2 miljardus EUR, kā arī attiecībā uz lauksaimniecības nozari – atbalsta summa 154 miljonu EUR apmērā, šādu summu norādīšana nevar pierādīt, ka atbalsta saņēmēju saņemtā atbalsta summa patiešām būtu līdzvērtīga tai, kas attiecas uz katram individuāli nodarītajiem zaudējumiem 2007. gadā notikušo ugunsgrēku dēļ.
- 108 No tā izriet, ka Komisija, nepieļaujot tiesību kļūdu un kļūdu faktu vērtējumā, pēc tam, kad tā apstrīdētā lēmuma 60. apsvērumā bija atgādinājusi LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunktā noteikto prasību par tiešu cēloņsakarību starp piešķirto atbalstu un kaitējumu, kas nodarīts šī atbalsta saņēmējiem dabas katastrofas dēļ, apstrīdētā lēmuma 62.–64. apsvērumā, kā arī 146. apsvērumā būtībā uzskatīja, ka strīdīgo pasākumu piešķiršanas shēma neļāva ne konstatēt, ka no tiem patiešām ir guvuši labumu uzņēmumi, kuriem nodarīts kaitējums 2007. gada ugunsgrēku dēļ, ne arī uzskatīt, ka atbalsta summa atbilst nodarītajam kaitējumam, jo attiecīgajās shēmās nebija ietverta nekāda metodika, lai pēc iespējas precīzāk novērtētu šo ugunsgrēku rezultātā nodarītos zaudējumus, kā arī nebija noteiktas attaisnotās izmaksas, pamatojoties uz šiem zaudējumiem.
- 109 Visbeidzot – tā kā, lasot apstrīdētā lēmuma 62.–64., kā arī 146. apsvērumu, var saprast iemeslus, kuru dēļ Komisija uzskatīja, ka strīdīgie pasākumi neatbilst LESD 107. panta 2. punkta b) apakšpunktā paredzētā izņēmuma prasībām, prasījums konstatēt pamatojuma neesamību saistībā ar Komisijas atteikumu piemērot šo pantu šīs lietas apstākļiem ir jānorāda.
- 110 Ņemot vērā iepriekš minēto, otrais pamats ir jānorāda.

Par pirmā pamata trešo daļu un trešo pamatu

- 111 Ar pirmā pamata trešo daļu Grieķijas Republika norāda uz tiesiskās palāvības aizsardzības principa pārkāpumu.
- 112 Trešais pamats ir sadalīts divās daļās.
- 113 Ar trešā pamata pirmo daļu Grieķijas Republika vispirms un būtībā apgalvo, ka Komisijas pilnvaras strīdīgā atbalsta atgūšanas jomā ir pretrunā desmit gadu noilguma termiņa beigām, kas paredzēts Padomes Regulas (ES) 2015/1589 (2015. gada 13. jūlijs), ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus LESD 108. panta piemērošanai (OV 2015, L 248, 9. lpp.), 17. panta 1. punktā. Grieķijas Republika turpinājumā norāda, ka Komisija apstrīdēto lēmumu esot pieņēmusi nesaprātīgā termiņā un tādējādi esot pārkāpusi labas pārvaldības principu. Visbeidzot – tā norāda, ka Komisija publicētajā paziņojumā, kurā ietverts aicinājums iesniegt apsvērumus par atbalsta shēmu pārbaudi, nav identificējusi strīdīgo pasākumu saņēmējus, lai no tā izdarītu secinājumu, ka Komisija esot pārkāpusi tiesiskās drošības principu, kā arī tiesības uz aizstāvību. Ar trešā pamata otro daļu Grieķijas Republika apgalvo, ka rīkojums atgūt atbalstu ir pretrunā samērīguma un tiesiskās drošības principiem.

114 Tā kā argumenti par tiesiskās palāvības aizsardzības principa pārkāpumu, kas aplūkoti pirmā pamata trešajā daļā, pārklājas ar argumentiem, kas izklāstīti trešā pamata pirmajā daļā, tie ir jāizskata kopā.

Par pirmā pamata trešo daļu un trešā pamata pirmo daļu

- 115 Pirmkārt, attiecībā uz noilguma termiņu atbalsta atgūšanas jomā Grieķijas Republika apgalvo, ka starp apstrīdētā lēmuma pieņemšanu 2019. gadā un strīdīgo atbalsta shēmu pieņemšanu 2007. gadā ir pagājuši vairāk nekā desmit gadi, tāpēc šajā lietā ir piemērojams Regulas 2015/1589 17. panta 1. punktā paredzētais noilgums.
- 116 Šajā ziņā jāatgādina, ka Regulas 2015/1589 17. panta 1. punktā ir noteikts, ka uz Komisijas tiesībām atgūt atbalstu attiecas desmit gadu noilguma termiņš. Šo termiņu piemēro vienīgi attiecībās starp Komisiju un dalībvalsti, kurai adresēts šis iestādes atgūšanas lēmums (spriedums, 2020. gada 30. aprīlis, *Nelson Antunes da Cunha*, C-627/18, EU:C:2020:321, 33. punkts).
- 117 Saskaņā ar judikatūru noilguma termiņš sākas brīdī, kad atbalsts saņēmējam tiek piešķirts, nevis atbalsta shēmas pieņemšanas brīdī. Lai aprēķinātu noilguma termiņu, atbalsts ir jāuzskata par piešķirtu saņēmējam tikai datumā, kurā tas faktiski ir piešķirts minētajam saņēmējam (spriedums, 2011. gada 8. decembris, *France Télécom/Komisija*, C-81/10 P, EU:C:2011:811, 81. un 82. punkts).
- 118 Šajā lietā atbalsts saskaņā ar attiecīgajām shēmām tika piešķirts no 2007. gada 27. augusta līdz 2010. gada 31. decembrim.
- 119 Šādos apstākļos noilguma termiņš sākās – agrākais – 2007. gada 27. augustā, un to turklāt tiesas sēdē atzina gan Grieķijas Republika, gan Komisija.
- 120 Attiecībā uz noilguma termiņa pārtraukšanu, kuras rezultātā, piemērojot Regulas 2015/1589 17. panta 2. punktu, sākas jauns noilguma termiņš, ir jānorāda, ka saskaņā ar judikatūru šīs regulas 12. panta 2. punktā kopsakarā ar šīs pašas regulas 2. panta 2. punktu un 5. panta 2. punktu, dalībvalstij ir noteikts pienākums sniegt visu nepieciešamo informāciju pēc Komisijas lūguma šajā ziņā un tajā noteiktajos termiņos. Proti, Komisija, nosūtot dalībvalstij informācijas pieprasījumu, informē pēdējo minēto, ka tās rīcībā ir informācija par nelikumīgu atbalstu un ka attiecīgajā gadījumā šis atbalsts būs jāatmaksā (spriedums, 2003. gada 10. aprīlis, *Département du Loiret/Komisija*, T-369/00, EU:T:2003:114, 81. punkts).
- 121 Līdz ar to informācijas pieprasījuma vienkāršības dēļ tam – kā pasākumam, kas var pārtraukt Regulas 2015/1589 17. pantā paredzēto noilguma termiņu, – nevar atņemt juridisko iedarbību (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2005. gada 6. oktobris, *Scott/Komisija*, C-276/03 P, EU:C:2005:590, 32. punkts, un 2003. gada 10. aprīlis, *Département du Loiret/Komisija*, T-369/00, EU:T:2003:114, 82. punkts).
- 122 Šajā lietā nav strīda par to, ka pēc sūdzības, ko Komisija saņēma 2014. gada 22. jūlijā, 2014. gada 25. jūlijā tā nosūtīja vēstuli, tostarp atsaucoties uz ekonomikas un finanšu ministra Lēmumu Nr. 36579/B.1666/27-8-2007 un uz ekonomikas un finanšu valsts sekretāra Lēmumu Nr. 2/54310/0025/13.09.2007. Šajā vēstulē Komisija vispirms lūdza Grieķijas iestādēm sniegt visu vajadzīgo informāciju, lai novērtētu šo pasākumu saderību ar LESD 107. un 108. pantu, pēc tam –

lai tās norādītu, vai no strīdīgiem pasākumiem ir guvuši labumu citi uzņēmumi – izņemot *Sogia Ellas* –, kuri darbojas lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē, un – visbeidzot – lai tās attiecīgajā gadījumā paziņotu izmaksātā atbalsta summu.

- 123 Šajā ziņā jānorāda, ka pretēji tam, ko lika noprast Grieķijas Republika, izmeklēšanas procedūras laikā izmeklēšanas priekšmets netika mainīts.
- 124 Proti, 2014. gada 25. jūlija vēstulē ir aplūkoti abi šī sprieduma 122. punktā minētie lēmumi, kuri no jauna minēti gan aicinājumā iesniegt apsvērumus, piemērojot LESD 108. panta 2. punktu, gan apstrīdētajā lēmumā. Turklāt strīdīgo pasākumu adresātu saraksts nekad nav ticis attiecināts tikai uz *Sogia Ellas*, jo vēstulē par procedūras sākšanu Komisija jautāja Grieķijas Republikai, vai minētie pasākumi ir tikuši piešķirti citiem uzņēmumiem un vai aicinājumā sniegt apsvērumus saskaņā ar LESD 108. panta 2. punktu bija izdarīta atsauce uz citiem potenciālajiem saņēmējiem lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarēs.
- 125 Katrā ziņā, kā minēts šī sprieduma 116. punktā, tā kā Regulas 2015/1589 17. panta 1. punktā paredzētais noilguma termiņš ir piemērojams tikai attiecībās starp Komisiju un dalībvalsti, kurai adresēts atgūšanas lēmums, Grieķijas Republikas arguments, saskaņā ar kuru Komisijas pilnvarām atbalsta atgūšanas jomā esot iestājies noilgums attiecībā uz uzņēmumiem, kas neietilpst *Sogia Ellas*, ir jānorāda kā neiedarbīgs.
- 126 No tā izriet, ka 2014. gada 25. jūlija vēstule, ar kuru Komisija nosūtīja Grieķijas Republikai informācijas pieprasījumu, norādot, ka Komisijas rīcībā ir informācija par nelikumīgu atbalstu un ka attiecīgā gadījumā šis atbalsts būs jāatmaksā, pārtrauca Regulas 2015/1589 17. panta 1. punktā paredzēto desmit gadu noilguma termiņu.
- 127 Turklāt, ņemot vērā, ka noilguma termiņa pārtraukšana notika 2014. gada 25. jūlijā, ir jākonstatē, ka Komisijas pilnvarām atbalsta atgūšanas jomā apstrīdētā lēmuma pieņemšanas dienā, proti, 2019. gada 7. oktobrī, nebija iestājies noilgums.
- 128 Attiecībā uz Grieķijas Republikas argumentu, saskaņā ar kuru tas, ka noilguma termiņa pārtraukšana no jauna sāk desmit gadu termiņu, ļautu Komisijai bezgalīgi turpināt procedūru, pietiek konstatēt, pirmām kārtām, ka šajā lietā Komisija nav bezgalīgi turpinājusi procedūru un, otrām kārtām, ka Grieķijas Republika iebildes veidā nav izvirzījusi Regulas 2015/1589 17. panta 2. punkta prettiesiskumu.
- 129 No tā izriet, ka Grieķijas Republikas argumenti par Komisijas kompetences atgūt strīdīgo atbalstu neesamību Regulas 2015/1589 17. panta 1. punktā paredzētā noilguma termiņa beigšanās dēļ ir jānorāda.
- 130 Otrkārt, attiecībā uz Grieķijas Republikas argumentiem, saskaņā ar kuriem apstrīdētais lēmums esot pieņemts nesaprātīgā termiņā, un tas esot labas pārvaldības principa pārkāpums, ir jānorāda, ka saskaņā ar judikatūru, ja atbalsts ir piešķirts, bet nav paziņots, Komisijas kavēšanās īstenot savas uzraudzības pilnvaras un uzlikt pienākumu atgūt šo atbalstu nenozīmē, ka lēmums par atgūšanu ir prettiesisks, izņemot ārkārtas gadījumus, kad Komisijas bezdarbība ir bijusi acīmredzama un kad acīmredzami ir pārkāpts tās pienākums ievērot pienācīgu rūpību (spriedums, 2008. gada 22. aprīlis, Komisija/*Salzgitter*, C-408/04 P, EU:C:2008:236, 106. punkts).

- 131 Šajā lietā nav strīda par to, ka procedūras ilgums pirms apstrīdētā lēmuma pieņemšanas galvenokārt ir saistīts ar to, ka Grieķijas Republika nav paziņojusi par [atbalsta] shēmām un ka par to pastāvēšanu Komisijai tika darīts zināms tikai septiņus gadus pēc 2007. gadā notikušajiem ugunsgrēkiem.
- 132 Šajā ziņā jānorāda, ka, tiklīdz Komisija 2014. gada 22. jūlijā saņēma sūdzību, tā sāka izmeklēšanas procedūru, 2014. gada 25. jūlijā nosūtīdama Grieķijas iestādēm vēstuli, lai iegūtu informāciju par apgalvoto atbalstu.
- 133 Pēc sarakstes ar Grieķijas Republiku – pēdējā sarakste 2016. gada 11. februārī – Komisija 2016. gada 17. maijā pieņēma lēmumu sākt formālo izmeklēšanas procedūru.
- 134 Visbeidzot, pēc sarakstes ar Grieķijas Republiku – pēdējā sarakste 2018. gada 21. februārī – Komisija 2019. gada 7. oktobrī pieņēma apstrīdēto lēmumu.
- 135 Lai gan ir taisnība, ka procedūras pēdējam posmam pirms apstrīdētā lēmuma pieņemšanas nav raksturīga īpaša steidzamība, tomēr, ņemot vērā notikumu hronoloģiju laikposmā no 2014. gada līdz apstrīdētā lēmuma pieņemšanai, Komisijai nevar pārņemt pārmērīgu kavēšanos vai rūpības trūkumu administratīvā procesa norisē, kas raksturotu tās pienākuma ievērot pienācīgu rūpību pārkāpumu.
- 136 No tā izriet, ka argumenti par saprātīga termiņa pārsniegšanu un līdz ar to labas pārvaldības principa pārkāpumu ir jānoraida.
- 137 Treškārt, attiecībā uz argumentiem par to, ka Komisijas publicētais paziņojums, kurā ietverts aicinājums iesniegt apsvērumus par attiecīgo atbalsta shēmu pārbaudi, esot radījis nepatiesu iespaidu, ka jautājums esot tikai par *Sogia Ellas* uzņēmumam piešķirto atbalstu un ka līdz ar to šī iestāde esot pārkāpusi tiesiskās drošības principu, kā arī tiesības uz aizstāvību, ir jānorāda, ka saskaņā ar LESD 108. panta 2. punktu Komisija pieņem lēmumu “[pēc tam, kad ir] likusi ieinteresētajām pusēm iesniegt piezīmes”. Saskaņā ar Regulas 2015/1589 6. panta 1. punktu ar lēmumu par formālās izmeklēšanas procedūras sākšanu attiecīgā dalībvalsts un citas ieinteresētās personas tiek aicinātas iesniegt piezīmes noteiktā termiņā, kas parasti nepārsniedz vienu mēnesi.
- 138 No judikatūras, kas attiecas uz LESD 108. panta 2. punktu, izriet, ka šī tiesību norma neparedz pienākumu individuāli informēt un ka tās vienīgais mērķis ir likt Komisijai nodrošināt, lai visas potenciāli ieinteresētās personas būtu informētas par procedūras sākšanu un tām būtu dota iespēja sniegt savus apsvērumus šajā ziņā. Šādos apstākļos paziņojuma publicēšana *Oficiālajā Vēstnesī* šķiet piemērots un pietiekams līdzeklis, lai visas ieinteresētās personas informētu par procedūras sākšanu (skat. spriedumu, 2014. gada 9. aprīlis, Grieķija/Komisija, T-150/12, nav publicēts, EU:T:2014:191, 58. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 139 Šajā kontekstā, proti, lai uzzinātu, vai atgūstamā atbalsta saņēmējus patiešām var uzskatīt par tādiem, kuri ir oficiāli aicināti iesniegt savus apsvērumus administratīvā procesā, ir jāizvērtē Grieķijas Republikas arguments, saskaņā ar kuru apstrīdētajā lēmumā esot pieļauts tiesiskās drošības principa, tiesību uz aizstāvību un labas pārvaldības principa pārkāpums, jo *Oficiālajā Vēstnesī* publicētais paziņojums radīja nepareizu priekšstatu par to, ka tikai *Sogia Ellas* būtu guvuši labumu no apgalvotām atbalsta shēmām.

- 140 Šajā ziņā vispirms jānorāda – Grieķijas Republika neapgalvo, ka lēmums sākt formālo izmeklēšanas procedūru pats par sevi radītu šo nepareizo iespaidu. Proti, Grieķijas Republika savā argumentācijā tikai kritizē paziņojuma publicēšanu *Oficiālajā Vēstnesī* vienlaikus ar šī lēmuma publicēšanu.
- 141 Turklāt ir taisnība, ka paziņojuma virsrakstā ir atsauce uz “atbalstu *Sogia Ellas AE*”, grieķu valodas versijā pievienojot latīņu burtiem “et al.”, no kā izriet, kā to apgalvo Grieķijas Republika, ka šis nosaukums faktiski var radīt iespaidu, ka izvērtējamais atbalsts attiecas tikai uz *Sogia Ellas*.
- 142 Tomēr no kopsavilkuma, kas ir daļa no atzinuma, 1. punkta izriet, ka provizoriskās pārbaudes rezultāti liek Komisijai secināt, ka “atbalstu varēja piešķirt citiem saņēmējiem, kas arī darbojas lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarē”. Šī paša kopsavilkuma 2. punktā ir atgādināti atbalsta shēmu juridiskie pamati un norādīts, ka atbalsts tika piešķirts uzņēmumiem, kas reģistrēti un darbojas Grieķijas reģionos, kurus skāra 2007. gada ugunsgrēki.
- 143 Ņemot vērā, ka atzinumā, tostarp tā kopsavilkuma daļā, ir tikai divas lappuses, no rūpīga saimnieciskās darbības subjekta var saprātīgi prasīt, lai tas izpētītu šādu dokumentu, kurā, atsaucoties uz šī sprieduma 142. punktā minētajiem faktiem, ir norādīts, ka aicinājums iesniegt apsvērumus attiecās ne tikai uz *Sogia Ellas*, bet uz visiem ražotājiem, kuri reģistrēti attiecīgajās dabas katastrofas skartajās teritoriālajās vienībās un kuri bija saņēmuši šo atbalstu.
- 144 Šādos apstākļos jāsecina, ka saskaņā ar šī sprieduma 138. punktā atgādināto judikatūru rūpīgs saimnieciskās darbības subjekts, kas guvis labumu no attiecīgajām atbalsta shēmām, ir bijis pietiekami informēts par paziņojumu, kas publicēts kopā ar lēmumu sākt formālo izmeklēšanas procedūru *Oficiālajā Vēstnesī*, lai varētu uzskatīt sevi par ieinteresēto personu šajā lēmumā.
- 145 Tiesas sēdē Grieķijas Republika turklāt apstiprināja apstrīdētā lēmuma 103. apsvēruma saturu, ciktāl tajā norādīts, ka, ņemot vērā grūtības identificēt “labuma guvējus, kas darbojas lauksaimniecības un mežsaimniecības nozarēs”, Grieķijas Republika uzskatīja, ka lēmuma par procedūras sākšanu publicēšana *Oficiālajā Vēstnesī* ir pietiekama, lai informētu attiecīgos uzņēmumus.
- 146 No tā izriet, ka jānorāda argumenti par to, ka Komisijas publicētais paziņojums, kurā ietverts aicinājums iesniegt apsvērumus saistībā ar attiecīgo atbalsta shēmu pārbaudi, esot radījis nepatiesu iespaidu, ka tas attiecas tikai uz *Sogia Ellas* piešķirto atbalstu un ka tādējādi šī iestāde esot pārkāpusi tiesiskās drošības principu, kā arī tiesības uz aizstāvību.
- 147 Visbeidzot, ceturtkārt, par Grieķijas Republikas argumentu, saskaņā ar kuru gan tai, gan saņēmējiem bija tiesiskā paļāvība, ka strīdīgie pasākumi nebūtu nesaderīgs valsts atbalsts, jo ilgā laikposmā Komisija neesot izteikusi šaubas par minēto pasākumu likumību, tai pat laikā zinādama par situāciju, ko radīja 2007. gada ugunsgrēki, ir jānorāda, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru tiesības atsaukties uz tiesiskās paļāvības aizsardzības principu paredz, ka Eiropas Savienības kompetentās iestādes ieinteresētajai personai ir sniegušas precīzu, beznosacījumu un saskaņotu apliecinājumu no kompetentiem un uzticamiem avotiem (skat. spriedumu, 2018. gada 13. jūlijs, *Quadri di Cardano*/Komisija, T-273/17, EU:T:2018:480, 109. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 148 Turklāt nav strīda par to, ka dalībvalsts, kuras iestādes ir piešķirušas atbalstu, pārkāpjot LESD 108. pantā paredzētās procesuālās normas, nevar atsaukties uz atbalsta saņēmēju tiesisko paļāvību, lai atkāptos no pienākuma veikt vajadzīgos pasākumus, lai izpildītu Komisijas lēmumu,

ar kuru tai ir uzdots atgūt atbalstu. Ja tādu iespēju pieļautu, būtībā LESD 107. un 108. panta noteikumi zaudētu savu lietderīgo iedarbību, jo valsts iestādes varētu pamatoties uz savu pretlikumīgo darbību, lai mazinātu iedarbīgumu Komisijas lēmumiem, kas pieņemti saskaņā ar šiem Līgumu noteikumiem (skat. spriedumu, 2008. gada 19. jūnijs, Komisija/Vācija, C-39/06, nav publicēts, EU:C:2008:349, 24. punkts un tajā minētā judikatūra).

- 149 Šajā lietā jānorāda, ka Grieķijas Republikas minētie dažādu Savienības pārstāvju izteikumi, kuri būtībā liecina par ugunsgrēku un to seku ārkārtējo raksturu, kā arī vēlmi izmantot visus pieejamos līdzekļus dabas katastrofas skarto un vietējās ekonomikas labā, nevar uzskatīt par tādiem, kas veido “precīzus, beznosacījumu un saskaņotus apliecinājumus”, no kuriem izrietētu, ka strīdīgie pasākumi nevar tikt kvalificēti par valsts atbalstu.
- 150 Turklāt papildus tam, ka šī sprieduma 130.–136. punktā minēto iemeslu dēļ Komisijai nevar pārmest, ka tā apstrīdēto lēmumu ir pieņēmusi nesaprātīgā termiņā, nav strīda par to, ka Grieķijas Republika nav laikus paziņojusi par attiecīgajām atbalsta shēmām, tāpēc tā šī sprieduma 147. un 148. punktā minēto iemeslu dēļ nevar lietderīgi atsaukties uz tiesiskās palāvības aizsardzības principa pārkāpumu.
- 151 Tātad argumenti par tiesiskās palāvības aizsardzības principa pārkāpumu ir jānoraida.
- 152 No tā izriet, ka pirmā pamata trešā daļa par tiesiskās palāvības aizsardzības principa pārkāpumu, kā arī trešā pamata pirmā daļa par kompetences neesamību *ratione temporis*, labas pārvaldības un tiesiskās drošības principu pārkāpumu, kā arī tiesību uz aizstāvību pārkāpumu ir jānoraida.

Par trešā pamata otro daļu

- 153 Ar trešā pamata otro daļu Grieķijas Republika apgalvo, ka apstrīdētā lēmuma 2. pantā noteiktais pienākums atgūt atbalstu esot pretrunā samērīguma principam un tiesiskās drošības principam.
- 154 Šajā ziņā Grieķijas Republika apgalvo, ka strīdīgo pasākumu ārkārtējie apstākļi nozīmējot, ka attiecīgais atbalsts neesot atgūstams.
- 155 Proti, pirmkārt, attiecīgās atbalsta shēmas neesot devušas “priekšrocības” un to vienīgais mērķis esot bijis nodrošināt attiecīgā tirgus izdzīvošanu.
- 156 Otrkārt, tas, ka atbalsts ir jāatgūst tikai lauksaimniecības nozarē, var radīt nelīdzsvarotību par sliktu šai nozarei, lai gan par lauksaimniecību atbildīgais Komisijas loceklis esot paziņojis, ka Komisija šajā nozarē sniegs spēcīgu atbalstu.
- 157 Komisija apstrīd visus Grieķijas Republikas argumentus.
- 158 Šajā ziņā ir jānorāda, ka saskaņā ar Regulas 2015/1589 16. panta 1. punktu, kad nelikumīga atbalsta gadījumos tiek pieņemti negatīvi lēmumi, Komisija izlemj, ka attiecīgā dalībvalsts veic visus vajadzīgos pasākumus, lai atgūtu atbalstu no saņēmēja, izņemot, ja atbalsta atgūšana būtu pretrunā ar kādu Savienības tiesību vispārēju principu.

- 159 Turklāt saskaņā ar pastāvīgo judikatūru nelikumīga valsts atbalsta atcelšana, to atgūstot, ir tā nelikumības konstatēšanas loģiskas sekas, un attiecīgās dalībvalsts pienākuma atcelt atbalstu, ko Komisija uzskata par nesaderīgu ar iekšējo tirgu, mērķis ir atjaunot iepriekšējo stāvokli (skat. spriedumu, 2008. gada 14. februāris, Komisija/Grieķija, C-419/06, nav publicēts, EU:C:2008:89, 53. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 160 Šādas atmaksāšanas rezultātā atbalsta saņēmējs faktiski zaudē priekšrocību, kāda tam bijusi tirgū salīdzinājumā ar saviem konkurentiem, un tiek atjaunota situācija, kāda pastāvējusi pirms atbalsta piešķiršanas (skat. spriedumu, 2008. gada 14. februāris, Komisija/Grieķija, C-419/06, nav publicēts, EU:C:2008:89, 54. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 161 Nelikumīgi piešķirta valsts atbalsta atgūšanu, lai atjaunotu situāciju pirms šīs piešķiršanas, principā nevar uzskatīt par pasākumu, kas nav samērīgs ar Līguma noteikumu mērķiem šajā jomā (skat. spriedumu, 2008. gada 14. februāris, Komisija/Grieķija, C-419/06, nav publicēts, EU:C:2008:89, 55. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 162 Šajā lietā, pirmām kārtām, kā nospriests šī sprieduma 41.–51. punktā, strīdīgie pasākumi ir priekšrocība tiem, kas ir guvuši labumu, pat ja [atbalsts] tika izmaksāts tādu ārkārtas apstākļu dēļ kā dabas katastrofa, un, kā nospriests šī sprieduma 136. un 151. punktā, atbalsta atgūšana nav pretrunā vispārējam tiesību principam.
- 163 Otrām kārtām, tā kā apstrīdētā lēmuma tvērums ir skaidri ierobežots ar lauksaimniecības un mežsaimniecības nozari un tā kā Grieķijas Republika nav apgalvojusi, ka Komisijai tas bija jāpaplašina uz citām ekonomikas nozarēm, kā arī nav paziņojusi par šādu atbalstu, Grieķijas Republika nevar pārņemt Komisijai, ka tā ir uzdevusi atgūt atbalstu tikai no apstrīdētajā lēmumā identificētajiem saņēmējiem.
- 164 Visbeidzot – ir taisnība, ka Eiropas Savienības Ministru padomes 2007. gada 26. septembra sēdē par lauksaimniecību atbildīgais Komisijas loceklis informēja Grieķijas delegāciju par dažādiem pieejamajiem rīkiem (valsts atbalsts, reģionālais atbalsts, lauku attīstība) un tostarp precizēja, ka lauksaimniecības platību lielums, par kurām ir tiesības saņemt vienreizējo maksājumu, paliks nemainīgs.
- 165 Tomēr, tā kā šādi paziņojumi, kaut arī tie attiecas uz 2007. gada ugunsgrēkiem, nav nekādi saistīti ar jautājumu par atgūšanas rīkojuma tiesiskuma vērtējumu, tie nevar lietderīgi pamatot Grieķijas Republikas argumentāciju šajā ziņā.
- 166 Ņemot vērā iepriekš minēto, pirmā pamata trešā daļa, trešais pamats un līdz ar to prasība kopumā ir jānoraida.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 167 Atbilstoši Vispārējās tiesas Reglamenta 134. panta 1. punktam lietas dalībniekam, kuram nolēmums ir nelabvēlīgs, piespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumus, ja to ir prasījis lietas dalībnieks, kuram nolēmums ir labvēlīgs. Tā kā Grieķijas Republikai spriedums ir nelabvēlīgs, tai ir jāpiespriež atlīdzināt tiesāšanās izdevumi atbilstoši Komisijas prasījumiem.

Ar šādu pamatojumu

VISPĀRĒJĀ TIESA (pirmā palāta)

nospiež:

- 1) Prasību noraidīt.**
- 2) Grieķijas Republika atlīdzina tiesāšanās izdevumus.**

Kanninen

Póltorak

Porchia

Pasludināts atklātā tiesas sēdē Luksemburgā 2022. gada 19. oktobrī.

[Paraksti]